

ONDERZOEK NAAR DE KOSTPRIJS VAN MELK OP GEMENGDE BEDRIJVEN OP
ZANDGROND VOOR HET JAAR 1953/54

INHOUD

	pag.
Samenvatting van rapport 194 en 195	II
Inleiding	1
Bijlage I De kostprijs van melk op gemengde zandbedrijven (toelichting op de voorcalculatie 1953/54)	3
Bijlage II Overzicht van de berekening van de productie- kosten van melk in het boekjaar 1952/53	22
Bijlage III De financiële resultaten van gemengde bedrijven op zandgrond in het boekjaar 1952/53	33

De inhoud van dit rapport werd getoetst aan het oordeel van een
Commissie van Advies, welke als volgt was samengesteld:

Ir H.J. Tjallema (voorz.)	- Dir. Akker- en Weidebouw	- 's Gravenhage
Ir A.H. Grijns	- Rijkslandbouwconsulent	- Tilburg
A.H. van Enckevoort	- Landbouwer	- Sevenum (L)
Dr Ir H.J. Frankena	- Inspecteur Weide- en Voederbouw	- Wageningen
B.J. Lansink	- Landbouwer	- Haaksbergen (O)
Ir Th.C.J.M. Rijssenbeek	- Dir. Veeteeltwezen	- 's Gravenhage
J.W. van Tiggelen	- Landbouwer	- Rucphen (N.Br.)
Ir H. Vredeling	- Algemene Ned.Agr.Bedrijfs- bond	- Utrecht.

Voor de vergadering van deze Commissie op 29 September 1953,
waren de heren Frankena en van Tiggelen verhinderd. De Commissie
kon zich in het algemeen verenigen met de inhoud van het rapport.
De verantwoordelijkheid berust bij het Landbouw-Economisch Instituut.

Samengesteld o.l.v.:

Ir C.M. Hupkes
Ir J.F. van Riemsdijk

De Directeur,

J. Horring
(Dr J. Horring)

's Gravenhage, 30 September 1953

I. SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE KOSTPRIJSBEREKENING
VAN MELK VOOR WEIDEBEDRIJVEN EN GEMENCDE BEDRIJVEN
(RAPPORTEN 194 EN 195)

1. Algemeen

Bij beoordeling van de uitkomsten van de kostprijsberekeningen van melk voor het jaar 1953/54 is het van belang dat de waardering van bepaalde kosten en opbrengsten gebaseerd zijn op een voorlopige afspraak tussen vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw en de Stichting voor de Landbouw. Het betreft hier factoren welke samenhangen met het te voeren landbouwbeleid. De commissies van advies hebben zich er van onthouden over deze punten een oordeel uit te spreken. Bij de toelichting is aangegeven welke berekeningswijze voor ieder van de onderdelen is gevolgd. Een korte samenvatting van de betreffende punten volgt hieronder.

- a. Pacht. In elke voorcalculatie is in rekening gebracht het bedrag dat de desbetreffende bedrijven waarschijnlijk in het komende jaar gemiddeld voor pacht zullen moeten betalen.
- b. Beloning voor bedrijfsleiding. In de kostprijs voor melk is een beloning voor bedrijfsleiding begrepen van f. 20,- per koe en f. 25,- per ha grasland en voedergewassen (+ f. 35,- per 10 schapen op de weidebedrijven).
- c. De volle melk, gebruikt voor opfok van kalveren is tegen kostprijs (incl. beloning voor bedrijfsleiding) in rekening gebracht.
- d. De marktbaar producten uit eigen bedrijf zijn tegen marktwaarde af-boerderij gewaardeerd.
- e. In tegenstelling met voorgaande rapporten, is de kostprijs van melk berekend, uitgaande van een bepaalde grondprijs. De grondprijs is gesteld op f. 5,50 per 100 kg melk. De ondermelk voor opfok is gewaardeerd tegen deze grondprijs.

Verder wordt opgemerkt dat de per 1 Januari 1954 ingaande verhoging van de lonen niet in de berekeningen is verwerkt. Het is vrijwel zeker dat de landarbeiderslonen per 1 Januari 1954 met 5% zullen worden verhoogd. De invloed hiervan op de voorcalculatie 1953/54 is op blz. IV aangegeven. Deze invloed is voor 10 maanden van het jaar November 1953 - November 1954 in rekening gebracht. Met de andere nog te verwachten maatregelen op het gebied van de lonen is geen rekening gehouden omdat hierover nog te weinig bekend is. Evenmin is rekening gehouden met een eventuele aanpassing van de vergoeding voor de bedrijfsleiding aan de loonsverhoging.

2. De gebieden

De berekeningen gelden voor groepen bedrijven van de volgende gebieden.

Weidebedrijven:

<u>Weidebedrijven:</u>	<u>Aanduiding:</u>
Het kleiweidegebied van Friesland	Friesland I
Het veenweidegebied van Friesland	Friesland II
Het kleiweidegebied van Noordholland	Noordholl. I.
Het veenweidegebied in Noordholland ten N. van het IJ	" II
Het weidegebied in Noordholland ten Z.O. van Amsterdam	" III
Het N.W. weidegebied in Utrecht en Eemsland.	Utrecht
Rijnland, Delf- en Schieland	Zuidholland

Gemengde bedrijven:

De Friese Wouden	7 - 15 ha
Drents zandgebied	10 - 15 ha
Overijsels zandgebied	7 - 15 ha
Graafschap Zutphen	7 - 10 ha
Zandgebied van Oost- en Midden-Noordbrabant	7 - 10 ha 10 - 15 ha

Aanduiding:

Fr.W.
Dr.
Ov.
Gra.
Nbr. I
Nbr. II

3. De uitkomsten

In onderstaande tabel worden de uitkomsten gegeven van de voorcalculaties voor 1953/54 in vergelijking met die voor 1952/53. De kostprijzen zijn hier gegeven:

- per 100 kg melk,
- per 3,5 kg melkvet,
- bij een grondprijs van 5,50 en een vetgehalte van 3,5% en
- bij een grondprijs van f. 5,50 en een vetgehalte van 3,65%¹⁾.

KOSTPRIJS VAN MELK
(VOORCALCULATIES VOOR 1953/54 INCL. BELONING VOOR BEDRIJFSLEIDING)

	Per 100 kg		Per 3,5 kg melkvet		Per 3,5 kg melkvet + grondprijs van f. 5,50		Per 3,65kg melkvet + grondprijs v. f. 5,50
	1952/53	1953/54	1952/53	1953/54	1952/53	1953/54	1953/54
Friesland I	17,90	18,60	15,70	16,30	16,40	17,00	17,50
Friesland II	20,20	20,30	18,30	18,30	18,80	18,90	19,50
Noordholland I	17,10	17,60	15,70	16,10	16,20	16,60	17,10
Noordholland II	18,30	19,00	17,60	18,00	17,80	18,30	18,80
Noordholland III	18,40	18,90	18,20	18,50	18,30	18,60	19,20
Utrecht	17,40	18,00	17,40	17,60	17,40	17,80	18,30
Zuidholland	18,60	19,10	18,30	18,80	18,40	18,90	19,50
Fr.W.	21,60	21,40	19,10	18,90	19,70	19,50	20,10
Dr.	21,60	22,20	20,10	20,30	20,50	20,70	21,40
Ov.	22,20	21,40	21,50	20,50	21,60	20,70	21,30
Gra.	20,00	20,70	18,90	19,30	19,20	19,70	20,30
Nbr. I	19,70	20,70	19,30	20,00	19,40	20,20	20,80
Nbr. II	19,50	20,60	19,10	19,70	19,20	19,90	20,50

De voorcalculaties over deze beide jaren zijn niet geheel vergelijkbaar doordat o.m. voor 1953/54 rekening is gehouden met een beloning voor bedrijfsleiding, hetgeen voor 1952/53 niet het geval was. De voorcalculaties voor 1953/54 geven daardoor hogere uitkomsten. Hierna is de invloed aangegeven van deze post op de uitkomsten.

1) Overeenkomstig het voor 1953/54 landelijk verwachte gemiddelde vetgehalte.

IV

	Invloed beloning v. bedr. leiding op kostprijs voor 1953/54		Invloed 5% loonsver- hoging	
	per 100 kg melk	per 3,5 of 3,65 kg melk- vet + grond- prijs v.f. 5,50	per 100 kg melk	per 3,5 of 3,65 kg melk- vet + grond- prijs v.f. 5,50
Friesland I	1,-	0,90	0,40	0,30
Friesland II	1,10	1,10	0,40	0,40
Noordholland I	1,-	0,90	0,40	0,30
Noordholland II	1,10	1,10	0,40	0,40
Noordholland III	1,10	1,-	0,40	0,40
Utrecht	1,20	1,20	0,40	0,30
Zuidholland	1,-	1,-	0,30	0,30
Fr. W.	1,-	0,80	0,40	0,40
Dr.	1,20	1,-	0,40	0,40
Ov.	1,10	1,-	0,50	0,50
Gra.	1,-	0,90	0,40	0,40
Nbr. I	1,10	1,10	0,50	0,50
Nbr. II	1,20	1,10	0,50	0,50

INLEIDING

In dit rapport zijn berekeningen neergelegd omtrent de waarschijnlijke kostprijs van melk onder normale productieomstandigheden en bij het prijspeil, zoals op basis van de meest recente gegevens voor de periode November 1953 - November 1954 redelijkerwijs kan worden verwacht. De berekeningen hebben betrekking op een 6-tal groepen bedrijven in de zandgebieden, welke in overleg met de betrokken Rijkslandbouwconsulenten zijn gekozen. Als criteria voor de keuze van deze bedrijven zijn wederom aangehouden: gemiddelde productieomstandigheden, voor de betreffende gebieden normale bedrijfsvoering en "vakkundige" bedrijfsleiding.

De volgende groepen bedrijven hebben als basis gediend:

Gebied	Grootte-klasse	Aantal ¹⁾ bedrijven	Aan-duiding
1. Friese Wouden	7-15 ha	30 (21)	Fr.W.
2. Drents zandgebied	10-15 ha	31 (19)	Dr.
3. Overijsels zandgebied	7-15 ha	31 (26)	Ov.
4. Graafschap Zutphen	7-10 ha	20 (17)	Gr.
5. Zandgr. v. N. en O.N.Noordbr.	7-10 ha	38 (15)	N.B.I
6. Idem	10-15 ha	34 (14)	N.B.II

1) Tussen ( ) zijn de aantallen bedrijven vermeld, welke vorig jaar ook reeds in de groepen waren opgenomen; de overige bedrijven zijn dus nieuw.

Naast de kostprijsberekeningen van melk is thans alleen een overzicht gegeven van de financiële resultaten van de bedrijven als geheel in het afgelopen boekjaar (bijlage 3). In tegenstelling met rapport 171 is dus geen voorcalculatie van de rentabiliteit van de bedrijven opgenomen. Het ligt in de bedoeling deze voorcalculatie alsnog uit te voeren, zodra o.m. de nieuwe kostprijsberekeningen voor varkens en eieren gereed zijn gekomen.

Méer dan voorheen kon aandacht worden geschonken aan de normalisatie van kosten en opbrengsten, op grond van de boekhoudingen over meerdere jaren. Daar voor enkele gebieden nog slechts 2 boekjaren beschikbaar waren en voorts het gemengde bedrijf speciale moeilijkheden voor normalisatie oplevert, kon deze normalisatie nog niet zover worden doorgevoerd als wenselijk moet worden geacht. Bij de toelichting op de verschillende posten voor de voorcalculatie 1953/54 is doorgaans de voorcalculatie, welke vorig jaar werd opgesteld als uitgangspunt genomen. Daarbij is nagegaan in hoeverre deze laatste wijziging behoefde, op grond van de gegevens over het nieuwe boekjaar 1952/53.

Staat A.

VOORCALCULATIE 1953/54

KOSTEN EN OPBRENGSTEN VAN DE RUNDVEEHOUDERIJ PER HA GRASLAND
EN VOEDERGEWASSEN EN DE KOSTPRIJS VAN DE MELK VOOR DE
PERIODE NOVEMBER 1953 - NOVEMBER 1954

	Fries- land De Wouden	Drente	Overijssel	Gelder- land De Graaf- schap	Noordbr. 7-10 ha	Noordbr. 10-15 ha
1. Arbeidskosten	567,-	516,-	565,-	589,-	568,-	498,-
2. Beloning voor bedrijfsleiding	50,-	47,-	50,-	51,-	49,-	46,-
3. Veevoeder	279,-	354,-	317,-	371,-	328,-	290,-
4. Meststoffen	161,-	179,-	169,-	160,-	167,-	156,-
5. Pacht	90,-	74,-	76,-	76,-	68,-	68,-
6. Werktuigkosten	74,-	49,-	65,-	83,-	58,-	56,-
7. Rente levende inventaris	42,-	41,-	42,-	47,-	42,-	39,-
8. Ziektebestrijding, dekgeden en fokverenigingskosten	35,-	48,-	34,-	44,-	32,-	32,-
9. Overige kosten	43,-	32,-	43,-	46,-	60,-	45,-
10. Heffing op de afgeleverde melk	7,-	6,-	7,-	7,-	7,-	6,-
Totaal bruto-kosten per ha	1348,-	1346,-	1368,-	1474,-	1379,-	1236,-
Aftrekposten						
11. Omzet en aanwas	263,-	302,-	296,-	345,-	322,-	296,-
12. Paardekosten voor nevenbe- drijven	8,-	63,-	39,-	48,-	62,-	65,-
13. Stalmest voor marktbaar ge- wassen	4,-	28,-	16,-	10,-	26,-	26,-
14. Diverse opbrengsten	11,-	20,-	15,-	28,-	25,-	27,-
Totaal aftrekposten	286,-	413,-	366,-	431,-	435,-	414,-
Netto-kosten per ha	1062,-	933,-	1002,-	1043,-	944,-	822,-
15. Melkproductie per ha	kg 4969	4212	4687	5037	4560	3990
16. Aantal melkkoeien per ha	st 1,25	1,08	1,25	1,30	1,20	1,05
17. Melkproductie per koe	kg 3975	3900	3750	3875	3800	3800
18. Gemiddeld vetgehalte	% 3,96	3,83	3,66	3,75	3,62	3,67
19. Melkvetproductie per ha	kg 196,8	161,3	171,5	188,9	165,1	146,4
20. Kostprijs per 100 kg melk	gld 21,40	22,20	21,40	20,70	20,70	20,60
21. Grondprijs + kostprijs per 3,5 kg melkvet bij een grondprijs van f.5,50 per 100 kg	gld 19,50	20,70	20,70	19,70	20,20	19,90
22. Grondprijs + kostprijs per 3,65 kg melkvet bij een grondprijs van f.5,50 per 100 kg	gld 20,10	21,40	21,30	20,30	20,80	20,50

Bijlage I

DE KOSTPRIJS VAN MELK OP GEMENGDE ZANDBEDRIJVEN

Toelichting op de voorcalculatie voor 1953/54

Staat A geeft een overzicht van de berekening van de kostprijs van melk onder normale productieomstandigheden en bij een bedrijfsvoering zoals gedurende de laatste 2 à 4 jaren op basis van de L.E.I.-kostprijsbedrijven kon worden vastgesteld. In vergelijking met voorgaande rapporten is gestreefd naar een verdere normalisatie. Voor het prijenniveau is aansluiting gezocht bij het prijspeil, dat voor de naaste toekomst mag worden verwacht.

De productiekosten van melk op het gemengde bedrijf kunnen niet worden vastgesteld, los van de andere bedrijfsonderdelen. De berekening moet worden geplaatst binnen het raam van de gehele bedrijfsvoering. Op basis van de boekhoudgegevens van de laatste jaren zijn daarom allereerst de belangrijkste bedrijfsgegevens genormaliseerd. Voor de raming van verschillende kostenposten is het vooraf vaststellen van het te verwachten productieniveau noodzakelijk.

I. B o u w p l a n

Tabel 1.

NORMALISATIE VAN HET BOUWPLAN

	Rogge		Haver		Aardappelen		Overige marktbg.gew.		Voederbieten		Grasland		Totaal cult.grend		Nagewassen	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Friese Wouden																
1950/51	0,30	3	0,20	2	0,40	4	-	-	0,15	2	8,85	89	9,90	100	0,45	5
1951/52	0,22	2	0,27	3	0,35	4	-	-	0,12	1	8,64	90	9,60	100	0,43	4
1952/53	0,31	3	0,39	4	0,40	4	-	-	0,20	2	8,70	87	10,00	100	0,60	6
VOORCALC. 1953/54	0,30	3	0,30	3	0,40	4	-	-	0,20	2	8,80	88	10,00	100	0,50	5
Drente																
1950/51																
1951/52	2,10	15	1,55	11	2,15	16	0,09	1	0,34	3	7,27	54	13,50	100	1,53	11
1952/53	1,95	15	1,65	13	1,95	15	0,10	1	0,35	3	6,95	53	12,95	100	1,55	12
VOORCALC. 1953/54	2,00	15	1,60	12	2,00	16	-	-	0,40	3	7,00	54	13,00	100	1,50	12
Overijssel																
1950/51	1,00	11	0,70	7	0,70	7	-	-	0,30	3	6,80	72	9,50	100	1,20	13
1951/52	1,00	11	0,80	8	0,80	8	0,17	2	0,31	3	6,52	68	9,60	100	1,19	12
1952/53	1,15	12	0,90	10	0,90	10	-	-	0,25	3	6,10	65	9,30	100	1,30	14
VOORCALC. 1953/54	1,20	12	1,00	10	1,00	10	-	-	0,30	3	6,50	65	10,00	100	1,30	13
Graafschap																
1950/51																
1951/52	1,33	17	0,96	13	0,57	8	0,09	1	0,30	4	4,35	57	7,60	100	1,44	19
1952/53	1,35	17	1,05	13	0,65	8	-	-	0,30	4	4,55	58	7,90	100	1,50	19
VOORCALC. 1953/54	1,40	17	1,00	13	0,65	8	-	-	0,30	4	4,65	58	8,00	100	1,60	19
Noordbrabant																
7-10 ha																
1950/51	1,50	18	1,20	14	0,70	8	0,60	7	0,30	5	4,10	48	8,40	100	1,80	21
1951/52	1,45	16	1,30	15	0,72	8	0,53	6	0,40	5	4,48	50	8,80	100	1,78	20
1952/53	1,55	17	1,40	16	0,65	7	0,50	6	0,40	5	4,25	49	8,75	100	2,15	25
VOORCALC. 1953/54	1,50	19	1,40	17	0,70	9	-	-	0,40	5	4,00	50	8,00	100	1,80	22,5
Noordbrabant																
10-15 ha																
1950/51	1,90	16	1,60	14	0,80	7	0,90	8	0,40	3	6,00	52	11,60	100	2,20	19
1951/52	2,00	16	1,80	15	0,85	7	0,60	5	0,65	5	6,40	52	12,30	100	2,20	18
1952/53	2,25	18	1,95	16	1,00	8	0,65	5	0,45	4	5,95	48	12,25	100	2,40	20
VOORCALC. 1953/54	2,30	19	2,10	18	1,10	9	-	-	0,50	4	6,00	50	12,00	100	2,30	19

Tabel 1 geeft een overzicht van het bouwplan in de verschillende gebieden en in de verschillende boekjaren. Op basis hiervan is een normaal bouwplan benaderd, waarvan bij de voorcalculatie wordt uitgegaan. Hierin zijn naast grasland en nagewassen alleen rogge, haver, aardappelen en voederbieten opgenomen. De oppervlakte van andere, sporadisch voorkomende gewassen, is over deze gewassen verdeeld.

II. De veebezetting

De rundveebezetting ontwikkelde zich in de verschillende gebieden als volgt:

Tabel 2.

MELKVEEBEZETTING PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
boekjaar 1949/50	1,07	.	1,14	.	1,13	1,00
boekjaar 1950/51 ¹⁾	1,21	.	1,14	.	1,08	1,02
boekjaar 1951/52 ¹⁾	1,25	1,07	1,21	1,31	1,15	1,05
boekjaar 1952/53	1,25	1,08	1,25	1,30	1,20	1,04
VOORCALCULATIE 1953/54	1,25	1,08	1,25	1,30	1,20	1,05

1) Gelijk aan voorcalculatie 1952/53.

Over het algemeen is een verdere stijging van de veebezetting te constateren. De veebezetting is in de voorcalculatie echter aangehouden op het niveau van het laatste jaar. Het valt n.l. niet te zeggen of, en in welke mate in het komende jaar een verandering in de veebezetting zal optreden terwijl de invloed van een enigszins belangrijke wijziging in de veebezetting op het kostenniveau moeilijk valt te schatten.

De varkensbezetting is voor de voorcalculatie gelijk gehouden aan die in het boekjaar 1952/53, terwijl ten aanzien van het aantal kippen rekening wordt gehouden met een uitbreiding van 20%. Een motivering daarvoor zal t.z.t. worden gegeven.

III. De melkproductie

a) Hieronder volgt een overzicht van de melkproductie per koe in de achterliggende jaren. De raming voor normale omstandigheden welke vorig jaar werd gemaakt, is daarbij eveneens aangegeven.

Tabel 3.

MELKPRODUCTIE PER KOE

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
	kg	kg	kg	kg	kg	kg
boekjaar 1949/50	4000	.	3581	.	3688	3691
boekjaar 1950/51	3950	.	3643	.	3785	3784
boekjaar 1951/52	3962	3778	3553	3811	3789	3803
boekjaar 1952/53	4001	4017	3856	3922	3821	3807
VOORCALCULATIE 1953/54	3975	3900	3750	3875	3800	3800
ter vergelijking: Voorcalculatie 1952/53	3975	3775	3600	3800	3800	3800

Bij de nieuwe raming van de melkproductie is overwogen, dat de omstandigheden in het boekjaar 1952/53 aan de gunstige kant waren door de regenrijke zomer van 1952 en de niet strenge, doch wel lange winterperiode van 1952/53. Als uitgangspunt is de raming van vorig jaar genomen. De productie in het boekjaar 1952/53 gaf voor Friesland en Noordbrabant geen aanleiding om deze raming te herzien. Voor Drente was vorig jaar slechts het cijfer van één boekjaar beschikbaar. Thans vertoont de productie een aanmerkelijke stijging. De raming is daarom verhoogd van 3775 tot 3900 kg, dus tot het gemiddelde van de jaren 1951/52 en 1952/53.

Ook in Overijssel vertoont de melkproductie een belangrijke stijging. Waarschijnlijk als gevolg van toevallige omstandigheden (enkele bedrijven zeer laag door abortusbesmetting) was de productie in 1951/52 abnormaal laag. De raming is nu van 3600 verhoogd tot 3750. De resultaten over een volgend boekjaar zullen moeten uitmaken of een verdere verhoging verantwoord is. Voor de Graafschap tenslotte is de raming met 75 kg verhoogd om analoge redenen als voor Drente.

b) De melkproductie per ha kan uit bovenstaande cijfers worden berekend. Het verschil met de oude voorcalculatie is hieronder tevens aangegeven.

Tabel 4.

MELKPRODUCTIE PER HA IN KG

	Fries-land	Drente	Over-ijssel	De Graaf-schap	Noordbr. I	Noordbr. II
VOORCALCULATIE 1953/54	4969	4212	4687	5037	4560	3990
Voorcalculatie 1952/53	4969	4039	4356	4978	4370	3990
Verskil	0	+ 173	+331	+ 59	+ 190	0

c) Het gemiddelde vetgehalte had het volgende verloop:

Tabel 5.

VETGEHALTE VAN DE MELK

	Friese Wouden	Drente	Over-ijssel	De Graaf-schap	Noordbr. I	Noordbr. II
	%	%	%	%	%	%
boekjaar 1949/50 ¹⁾	3,80	.	3,59	.	3,48	3,52
" 50/51 ¹⁾	3,89	.	3,58	.	3,52	3,60
" 51/52	3,92	3,72	3,59	3,66	3,54	3,53
" 52/53	3,94	3,80	3,63	3,72	3,59	3,64
VOORCALC. 1953/54	3,96	3,83	3,66	3,75	3,62	3,67
ter vergelijking voorcalc. 1952/53	3,96	3,76	3,63	3,70	3,58	3,57

1) Gecorrigeerd op nieuwe methode van vetbepaling.

Bij het vetgehalte is in de voorcalculatie rekening gehouden met de algemeen nog aanwezige stijgende tendens. Het is nl. voor alle gebieden 0,03% hoger gesteld dan in het laatste boekjaar, met uitzondering van Friesland, waar met een stijging van 0,02% is gerekend.

TOELICHTING OP DE KOSTENPOSTEN (STAAT A)

1. Arbeidskosten

Aantal arbeidsuren

Voor de berekening van het aantal arbeidsuren, dat ten laste van de rundveehouderij komt, is uitgegaan van dezelfde normen als die, welke voor de nacalculatie werden gebruikt en welke aan vorige rapporten zijn ontleend (zie toelichting op de gegevens van boekjaar 1952/53, bijlage 2). Zoals voorheen reeds meermalen werd opgemerkt, hebben deze normen een globaal karakter en zijn zij, dooreen genomen, vrij scherp gesteld. Uit arbeidsnotities of anderszins zijn tot dusver evenwel geen gegevens beschikbaar gekomen welke tot een gemotiveerde wijziging van deze normen zouden kunnen leiden.

Hieronder volgt een overzicht van het aantal berekende uren voor de voorcalculatie 1953/54, op basis van het hiervoor gegeven bouwplan en de veebezetting.

Tabel 6.

ARBEIDSUREN RUNDVEEHOUDERIJ VOORCALC. 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Aantal uren tot. per bedrijf	5187	5971	5455	5010	4551	5913
Hiervan v. rundveehouderij	4561	3640	3520	2853	2605	3324
Opp. grasland + voeder- gewassen	9,17	7,90	7,23	5,48	5,00	7,27
Uren v. rundv. per ha grasland + voedergew. ter vergelijking: voorcalculatie 1952/53	497	461	487	521	521	457
	497	448	476	523	491	449

Loonkosten per uur

Op basis van de thans geldende C.A.O.'s voor vaste arbeider-veeverzorgers werden de uurlonen als volgt berekend.

Tabel 7.

BEREKENING LOONKOSTEN PER UUR - VOORCALC. 53/54

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
basisweekloon	58,40	55,-	58,80	56,10	55,15	55,15
basisjaarloon (53x)	3095,-	2915,-	3116,-	2973,-	2923,-	2923,-
id. incl. 19,0% soc. kosten	3683,-	3469,-	3708,-	3538,-	3478,-	3478,-
gem. kosten w. en w. verz.	12,-	20,-	12,-	6,-	9,-	9,-
gem. te berekenen jaarloon	3695,-	3489,-	3720,-	3544,-	3487,-	3487,-
aantal werkuren	3250	3120	3200	3150	3200	3200
VOORCALC. 1953/54	1,14	1,12	1,16	1,13	1,09	1,09
ter vergelijking: voorcalc. 1952/53	1,14	1,12	1,15	1,13	1,09	1,09

De specificatie van de sociale lasten, voor rekening van de werkgever is als volgt:

Ziekteverzekering	2,0%
Ziekenfondsenbesluit	2,0%
Ongevallenverzekering	1,7%
Invaliditeits- en ouderdomsverzekering	1,1%
Vereveningsheffing	4,0%
Kinderbijslagheffing	5,5%
Bedrijfspensioenfonds	2,7%
	<u>19,0%</u>

De wachtgeld- en werkloosheidsverzekering is slechts over een deel van het loon berekend nl. alleen over het percentage van het loon, dat gemiddeld in de laatste beide boekjaren aan vaste, resp. losse arbeiders werd uitbetaald. Over het loon van de boer en gezinsleden is geen w. en w. premie berekend. De berekeningswijze is analoog aan die voor het boekjaar 1952/53 (pag. 23).

Tabel 8.

BEREKENING ARBEIDSKOSTEN PER HA - VOORCALC. 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Over- ijssel	De Graaf- schap	Noordbr. I	Noordbr. II
aantal uren per ha grasland + voeder- gew.	497	461	487	521	521	457
kosten per uur	1,14	1,12	1,16	1,13	1,09	1,09
arbeidsk. per ha grasl. + voeder- gewassen	567,-	516,-	565,-	589,-	568,-	498,-
ter vergelijking: voorcalc. 1952/53	567,-	502,-	547,-	591,-	535,-	489,-

2. Beloning voor bedrijfsleiding

Ingevolge een voorlopige afspraak tussen vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw en van de Stichting voor de Landbouw zal als beloning voor bedrijfsleiding voor rundveehouderij in rekening worden gebracht f. 25,- per ha grasland, vermeerderd met f. 20,- per melkkoe.

De berekening voor de voorcalculatie is als volgt:

Tabel 9.

BEREKENING BELONING VOOR BEDRIJFSLEIDING VOOR DE RUNDVEE-
HOUDERIJ - VOORCALC. 53/54

	Friese Wouden		Drente		Over- ijssel		De Graaf- schap		Noord- brab.I		Noord- brab.II	
	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	
Aantal koeien	11,5		8,5		9,0		7,1		6,0		7,6	
Beloning naar veebezetting		230,-		170,-		180,-		142,-		120,-		152,-
Opp.grasl.+ voeder- gewassen	9,17		7,90		7,23		5,48		5,00		7,27	
Beloning naar opper- vlakte		229,-		198,-		181,-		137,-		125,-		182,-
Totaal voor rundvee- houderij		459,-		368,-		360,-		279,-		245,-		334,-
Per ha grasl. + voeder- gewassen		50,-		47,-		50,-		51,-		49,-		46,-

3. De voederkosten

Voor de raming van de voederkosten moeten de onder normale omstandigheden vervoederde hoeveelheden worden gewaardeerd tegen de te verwachten prijzen.

Bij de raming van de hoeveelheden voeder is nagegaan in hoeverre de vorige voorcalculatie correctie behoeft, op grond van de in het laatste boekjaar verkregen gegevens.

a) Krachtvoer

Onderstaande tabel heeft betrekking op de totale hoeveelheid per koe verbruikt krachtvoer, zowel aangekocht als uit eigen bedrijf.

Tabel 10.

KRACHTVOERVERBRUIK PER KOE

	In % van raming 1952/53						In kg per koe					
	Fries-land	Drente	Over-IJssel	De Graafschap	Noord-brab. I	Noord-brab. II	Fries-land	Drente	Over-IJssel	De Graafschap	Noord-brab. I	Noord-brab. II
Boekj. 50/51	110	.	104	.	102	112	388	.	418	.	382	389
51/52	84	100	91	93	92	93	297	552	365	392	344	324
52/53	105	119	124	125	114	125	373	656	499	530	425	435
VOORCALC. 1953/54	95	105	110	105	100	110	336	580	441	444	373	382
VOORCALC. 1952/53	100	100	100	100	100	100	354	552	401	423	373	347

De winter van 1952/53 kan ten aanzien van het krachtvoerverbruik ongunstig worden genoemd. De vroeg invallende winter en het vrij late voorjaar maakten de stalperiode langer dan normaal. Speciaal voor de gemengde bedrijven op zandgrond geldt bovendien dat de oogst van stoppelgewassen door de natte en koude herfst sterk werd belemmerd, waardoor veel verloren ging. Van de hoge melkprijs in de winter ging bovendien een sterke stimulans uit op het krachtvoerverbruik. Wij zien dan ook dat in alle gebieden het krachtvoerverbruik belangrijk hoger was dan in het voorafgaande jaar en ook hoger dan het vorig jaar als normaal geraamde verbruik. In het voorafgaande jaar werd echter het verbruik gedrukt door de gunstige winter en de hoge prijzen voor krachtvoer.

De raming van een normaal krachtvoerverbruik kan niet worden gemaakt zonder rekening te houden met een aantal andere factoren in het bedrijf, waarvan de melkproductie wel de belangrijkste is.

Friese Wouden. Hier ligt het krachtvoerverbruik slechts iets, nl. 5% boven de raming van vorig jaar. Hoewel door de geringe betekenis van de stoppelgewassen de invloed van de ongunstige winter kleiner zal zijn geweest dan elders, moet de raming van vorig jaar aan de hoge kant worden geacht. Daarom is, mede omdat de raming van de melkproductie per ha gelijk gebleven is de raming van het krachtvoerverbruik met 5% verlaagd, zodat deze gesteld wordt op 37 kg per koe beneden het verbruik in het laatste jaar. Dit verschil kan dan aan de lange stalperiode worden toegeschreven.

Drente. Hier waren vorig jaar alleen de gegevens over 1951/52 beschikbaar. Daar het krachtvoerverbruik uitzonderlijk hoog was werd de raming toen daaraan gelijk gehouden (dus niet verhoogd, zoals in andere gebieden). Niettemin blijkt er dit jaar een vrij

belangrijke stijging te zijn. De melkproductie is eveneens belangrijk hoger, en in de voorcalculatie is de productieraming dienovereenkomstig verhoogd. In verband hiermede is een 5% hogere raming van het krachtvoerconsumptie verantwoord te achten. Voor rekening van de ongunstige winter blijft dan nog 76 kg krachtvoer per koe, hetgeen aannemelijk is, gezien het zeer hoge niveau van het krachtvoerconsumptie.

Overijssel. Hier ligt het verbruik 24% boven de raming. Daar ook hier de productieraming belangrijk verhoogd moest worden, is tevens een 10% hoger krachtvoerconsumptie geraamd. 58 kg per koe blijft dan voor rekening van de ongunstige winter.

De Graafschap. Het verbruik ligt hier 25% boven de raming. De productieraming is iets verhoogd, zodat de krachtvoerraming ook met 5% is verhoogd. Er is dan een afwijking van 86 kg met het verbruik in 1952/53. De hoge veebezetting en de grote betekenis van stoppelgewassen maken het aannemelijk, dat de invloed van de ongunstige winter hier groot is geweest.

Noordbrabant. Op de grotere bedrijven (10-15 ha) steeg het krachtvoerconsumptie meer dan op de kleinere bedrijven. Het ligt 25% resp. 14% boven de raming voor 1952/53. Opvallend daarbij is dat juist op de kleinere bedrijven de melkproductie vrij belangrijk steeg (door een hogere veebezetting) en op de grotere bedrijven in het geheel niet. Bovendien steeg op de kleine bedrijven ook het N-gebruik, hetgeen op de grotere bedrijven weer niet het geval is. De conclusie kan alleen zijn dat de raming voor 10-15 ha vorig jaar te laag was, terwijl die op de 7-10 ha groep aan de hoge kant is geweest.

Daarom is thans voor de 7-10 ha bedrijven de krachtvoerraming niet verhoogd, ondanks de hogere productieraming. Voor rekening van de ongunstige winter blijft dan 52 kg over. Voor de bedrijven van 10-15 ha werd daarentegen de krachtvoerraming met 10% verhoogd, bij een iets lagere melkproductieraming. Hier blijft een verschil van 53 kg per koe over.

Specificatie van het krachtvoer

Voor de verdeling van de totaal geraamde hoeveelheden krachtvoer over de verschillende soorten is de procentuele verdeling van het boekjaar 1952/53 aangehouden. Kleine hoeveelheden peulvruchten uit eigen bedrijf werden als aangekocht beschouwd; haver/gerst mengsel werd over haver en rogge verdeeld.

Tabel 11.

SPECIFICATIE KRACHTVOER PER KOE-VOORCALC. 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Overijssel	De Graafschap	Noordbrab. I	Noordbrab. II	Prijs per 100 kg
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
Aangekocht:							
eiwitrijk rundvee-meel en -koek	211	297	283	232	160	166	33,50
eiwitarm idem	1	10	1	9	17	4	29,15
kalvermeel	27	39	33	37	14	9	34,90
gedroogd gras	4	12	2	7	1	3	29,-
granen e.d.	13	-	4	4	3	-	23,-
peulvruchten e.d.	-	16	-	-	6	5	35,-
uit eigen bedrijf gedroogd gras	50	-	-	-	-	-	- 1)
haver	24	108	57	54	74	97	21,55 20,25
rogge	6	98	61	101	98	98	21,58 20,20
Totaal	336	580	441	444	373	382	

1) De droogkosten zijn opgenomen onder diversen.

De krachtvoederprijzen

In de voorgaande specificatiestaat zijn tevens de prijzen opgenomen, waartegen de krachtvoerders in de voorcalculatie werden gewaardeerd.

Het eiwitrijke meel bestaat uit B. en C.-meel. Volgens de boekhoudingen werd hiervoor in 1952/53 gemiddeld f. 38,05 betaald. Voor benadering van de in de komende maanden te verwachten prijzen is een theoretische berekening gemaakt op basis van C.L.O.-samenstellingen en de laatst bekende marktnoteringen. Hieruit resulteren de volgende prijzen. (Ter vergelijking zijn de A.V.A.-prijzen gegeven, waartegen de mengvoerders vorig jaar werden gewaardeerd.)

	VOORCALCULATIE 1953/54	VOORCALCULATIE 1952/53
C.-meel	f. 33,95	f. 39,40
B.-meel	f. 31,05	f. 37,30
A.-meel	f. 29,15	f. 34,20

Ten opzichte van de gemiddelde verbruikersprijzen in 1952/53 volgens de L.E.I.-statistiek (f.35,80 en f.38,35) betekent dit voor B. en C.-meel een daling van resp. 13,3 en 11,5%. Derhalve is voor de voorcalculatie 1953/54 de gemiddeld volgens de boekhoudingen voor "eiwitrijk-meel" betaalde prijs (f.38,05) met 12% verlaagd tot f. 33,50.

Voor kalvermeel werd gemiddeld volgens de boekhoudingen f.39,65 betaald. Ook deze prijs is met 12% verlaagd tot f. 34,90. Voor gedroogd gras is de gemiddeld betaalde prijs van f. 29,- aangehouden, aangekochte granen zijn tegen f. 23,- en peulvruchten e.d. tegen f. 35,- gewaardeerd.

De granen uit eigen bedrijf zijn gewaardeerd op basis van de laatst bekende marktprijzen af boerderij. Deze zijn belangrijk lager dan de A.V.A.-prijzen van vorig jaar:

rogge f. 20,20 (32,70)
haver f. 20,25 (30,20)

b. Aangekocht ruwvoer

Deze post heeft alleen enige betekenis voor de Friese Wouden.

Tabel 12.

AANKOOP RUWVOER (GLD PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekj. 1951/52	27	3	3	5	3	4
Boekj. 1952/53	25	2	2	5	9	2
VOORCALCULATIE 1953/54	26	3	3	5	6	3

c. Aardappelen uit eigen bedrijf

Tabel 13.

VERVOEDERDE AARDAPPELEN (KG PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekj. 1950/51	553	.	239	.	217	312
Boekj. 1951/52	507	568	170	32	226	246
Boekj. 1952/53	628	505	226	175	365	386
VOORCALCULATIE 1953/54	550	500	200	100	300	325
Vooro. 1952/53	507	568	170	132	226	246

Vorig jaar werd de raming op het verbruik in 1951/52 gesteld. Thans blijkt het verbruik over het algemeen hoger te zijn geweest. De nieuwe raming is ongeveer op het gemiddelde van de beide laatste jaren gesteld.

De aardappelen uit eigen bedrijf zijn gewaardeerd tegen f. 4,50 per 100 kg.

d. Stro

Het verbruik van voeder- en ligstro kan in de boekhoudingen niet worden gesplitst. Het totale stroverbruik was a.v.:

Tabel 14.

STROVERBRUIK (KG PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1950/51	153		377		1280	1111
Boekjaar 1951/52	125	638	380	561	983	962
Boekjaar 1952/53	175	624	353	660	1054	1157
VOORCALC. 1953/54	150	630	370	610	1050	1100
ter vergelijking: Voorcalc. 1952/53	125	624	380	561	983	962

Het stro werd gewaardeerd tegen een prijs van f. 35,- (v.j. f. 25,-).

e. Ander ruwvoer uit eigen bedrijf

Hieronder valt o.m. suikerbietenloof, erwtenstro enz.

Tabel 15.

ANDER RUWVOER UIT EIGEN BEDRIJF (IN GLD PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1951/52	5	6	-	4	6	7
Boekjaar 1952/53	-	3	1	-	3	6
VOORCALC. 1953/54	3	5	1	2	5	7
ter vergelijking: Voorcalc. 1952/53	5	6	-	4	6	7

f. Melkproducten

VERBRUIK VAN OPFOKMELK (KG PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1950/51	139	-	174	-	306	215
Boekjaar 1951/52	143	177	204	306	331	285
Boekjaar 1952/53	162	235	243	287	269	317
VOORCALC. 1953/54	150	210	225	295	300	300
Ter vergelijking: Voorcalc. 1952/53	143	177	204	306	331	285

Het verbruik van volle melk is in de voorcalculatie gesteld op het gemiddelde van de beide laatste jaren. Deze melk is tegen kostprijs in rekening gebracht.

De kosten voor voedermelk en wei in de laatste 2 boekjaren worden hieronder gegeven, omgerekend op een ondermelkwaardering van 5,50 per 100 kg. Deze waardering is gelijk aan die in de voorgaande rapporten. De kosten van de wei zijn zonder meer aangehouden, waarbij ervan is uitgegaan dat 20% van de uitgaven voor melkproducten op wei betrekking heeft.

Tabel 17.

KOSTEN VOEDERMELK EN WEI
(gld per koe, bij ondermelkwaardering van 5,50)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1951/52	18,-	16,-	15,-	26,-	6,-	6,-
Boekjaar 1952/53	19,-	17,-	16,-	28,-	6,-	7,-
VOORCALC. 1953/54	19,-	17,-	16,-	27,-	6,-	7,-
Ter vergelijking: Voorcalc. 1952/53	19,-	17,-	16,-	28,-	6,-	7,-

g. Weidegeld

Tabel 18.

WEIDEGELD (GLD PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1950/51	14,-	.	6,-	.	4,-	6,-
Boekjaar 1951/52	9,-	6,-	7,-	7,-	8,-	4,-
Boekjaar 1952/53	7,-	9,-	7,-	6,-	5,-	7,-
VOORCALC. 1953/54	9,-	8,-	7,-	7,-	6,-	5,-
Voorcalc. 1952/53	9,-	6,-	7,-	7,-	8,-	4,-

h. Diversen

Tabel 19.

DIVERSEN (MAALLOON, CONSERVERINGSKOSTEN,
MINERALEN, DROOGKOSTEN ENZ.)
(GLD PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1951/52	8,-	7,-	3,-	5,-	2,-	3,-
Boekjaar 1952/53	14,-	6,-	5,-	5,-	2,-	5,-
VOORCALC. 1953/54	11,-	7,-	4,-	5,-	2,-	4,-
Voorcalc. 1952/53	8,-	7,-	3,-	5,-	2,-	3,-

i. Voederkosten paarden

Alle kosten voor de paarden zijn in eerste instantie op rekening van de rundveehouderij geboekt. Voor de voederkosten zijn de gemiddelde hoeveelheden van de laatste 2 jaren aangehouden.

Tabel 20.

VOEDERKOSTEN PAARDEN (PER PAARD)
VOORCALCULATIE 1953/54

	Friese Wouden		Drente		Overijssel		De Graafschap		Noordbrab. I		Noordbrab. II	
	kg	gld	kg	gld	kg	gld	kg	gld	kg	gld	kg	gld
Aangekocht	.	3,50	.	6,-	.	8,50	.	3,50	.	11,-	.	6,50
Van eigen bedrijf												
haver	80	16,20	600	121,50	425	86,06	580	117,45	660	133,65	795	160,99
rogge	-		95	19,19	215	43,43	120	24,24	80	16,16	95	19,19
stro	85	2,98	1150	40,25	925	32,38	1050	36,75	1000	35,-	1025	36,88
aardappelen	5	0,23	-		30	1,35	-		50	2,25	35	1,58
Totaal per paard d.i. per ha grasl. + v.g.		22,91 3,-		186,94 31,-		171,72 26,-		181,94 33,-		198,06 40,-		224,14 34,-

Tabel 21.

SAMENVATTING VAN DE VOEDERKOSTEN - VOORCALCULATIE 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Overijssel	De Graafschap	Noordbrab. I	Noordbrab. II
a. Krachtvoer gld/koe						
1. Aangekocht	85,-	125,-	108,-	96,-	67,-	63,-
2. Eigen bedrijf	6,-	42,-	24,-	31,-	35,-	39,-
b. Aangekocht ruwvoer	26,-	3,-	3,-	5,-	6,-	3,-
c. Aardappelen	25,-	23,-	9,-	5,-	14,-	15,-
d. Stro	5,-	22,-	13,-	21,-	37,-	39,-
e. Ander ruwvoer uit eigen bedrijf	3,-	5,-	1,-	2,-	5,-	7,-
f. Melkproducten						
1. Volle melk	32,-	47,-	48,-	61,-	62,-	62,-
2. Voedermelk, wei enz.	19,-	17,-	16,-	27,-	6,-	7,-
g. Wetdegeld	9,-	8,-	7,-	7,-	6,-	5,-
h. Diversen	11,-	7,-	4,-	5,-	2,-	4,-
Totaal voerkosten rundvee 1953/54 per koe	221,-	299,-	233,-	260,-	240,-	244,-
Ter vergelijking: i.d. VOORCALC. 1952/53	250,-	317,-	243,-	273,-	257,-	238,-
Omrkening voerkosten rundvee 1953/54 per ha grasland + voedergew.	276,-	323,-	291,-	338,-	288,-	256,-
i. Voer paarden per ha grasland + voedergew.	3,-	31,-	26,-	33,-	40,-	34,-
TOTAAL veevoer per ha grasland + voedergew.	279,-	354,-	317,-	371,-	328,-	290,-
Ter vergelijking: i.d. voorcalc. 1952/53	318,-	383,-	331,-	401,-	343,-	287,-

Tabel 22.

BEMESTING PER HA GRASLAND EN BOUWLAND (IN KG ZUIVER)

	Grasland						Bouwland					
	Friese Wouden	Dren-te	Over-ijsel	De Graaf-schap	Noord-brab.l	Noord-brab.II	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graaf-schap	Noord-brab.l	Noord-brab.II
Stikstof: kg												
Boekj. 1950/51	87	.	68	.	66	64	70	.	83	.	66	58
Boekj. 1951/52	106	85	85	73	83	81	82	99	87	80	77	77
Boekj. 1952/53	109	96	103	84	90	80	91	103	90	89	82	76
VOORC. 1953/54	109	96	103	84	90	80	91	103	90	89	82	76
Fosfor: kg												
Boekj. 1950/51	59	.	62	.	69	71	49	.	70	.	76	75
Boekj. 1951/52	48	67	68	79	75	72	44	63	62	55	74	79
Boekj. 1952/53	50	65	69	51	74	75	42	72	69	55	71	82
VOORC. 1953/54	52	66	66	65	73	73	45	68	67	55	74	79
Kali: kg												
Boekj. 1950/51	85	.	83	.	81	69	133	.	101	.	131	116
Boekj. 1951/52	91	115	99	107	102	96	140	131	115	90	130	125
Boekj. 1952/53	92	120	88	85	105	90	130	153	129	101	124	130
VOORC. 1953/54	89	118	90	96	96	85	134	142	115	96	128	124
Diverse meststoffen gld												
Boekj. 1950/51	-	.	2,-	.	1,-	1,-	14,-	.	10,-	.	4,-	5,-
Boekj. 1951/52	-	4,-	1,-	1,-	1,-	1,-	1,-	6,-	8,-	4,-	5,-	6,-
Boekj. 1952/53	-	3,-	2,-	6,-	1,-	1,-	10,-	10,-	16,-	6,-	8,-	6,-
VOORC. 1953/54	-	4,-	2,-	4,-	1,-	1,-	8,-	8,-	11,-	5,-	6,-	6,-

In vorige voorcalculaties werd steeds het gebruik in het laatste boekjaar aangehouden. Het stikstofverbruik toonde ieder jaar nog een stijging, welke misschien ook nog zal voortgaan. Het effect daarvan op het overige kosten- en opbrengstenniveau valt echter moeilijk te benaderen. Daarom is wederom de N-bemesting in de voorcalculatie aangehouden op het niveau van het boekjaar 1952/53, hetgeen over het algemeen een verhoging betekent t.o.v. de laatste voorcalculatie.

Het gebruik van fosfor- en kalimeststoffen vertoont geen duidelijke ontwikkeling. In de voorcalculatie is derhalve het gemiddelde van de laatste 3 jaar aangehouden.

Voor "overige meststoffen" werd eveneens het gemiddelde bedrag over de laatste 3 jaren in de voorcalculatie opgenomen.

Kunstmestprijzen

Op grond van de thans bekende groothandelsprijzen kunnen de volgende prijzen voor kunstmeststoffen worden verwacht, welke gesteld kunnen worden naast de prijzen voor oogstjaar 1952 volgens de L.E.I.-statistiek.

	Oogstjaar 1952	Oogstjaar 1954
Kalksalpeter	17,15	16,15
Zwavelzure ammoniak	17,65	17,15
Kalkammonsalpeter	17,15	17,15
Superfosfaat 17%	11,60	8,80
Slakkenmeel 17%	10,90	8,10
Kalizout 40%	11,30	11,90

Hieruit volgen wijzigingscoëfficiënten van 0,97¹ voor N-meststoffen 0,75¹ voor fosfaatmeststoffen en 1,05³ voor kali-meststoffen.

De in de naocalculatie 1952/53 gevonden gemiddelde prijzen zijn met deze wijzigingscoëfficiënten herleid tot het peil voor 1954.

Tabel 23. KUNSTMESTPRIJZEN (CENTS PER KG N, P₂O₅ RESP. K₂O)

	Grasland						Bouland					
	Fries-land	Drente	Over-ijsel	De Graaf-schap	Noord-brab. I	Noord-brab. II	Fries-land	Drente	Over-ijsel	De Graaf-schap	Noord-brab. I	Noord-brab. II
N:voorc. 52/53	94	92	95	96	95	92	94	96	98	100	97	97
voorc. 53/54	89	86	88	88	88	88	95	90	93	94	93	90
P:voorc. 52/53	67	66	67	66	62	62	63	64	66	65	59	60
voorc. 53/54	56	56	53	53	50	51	58	56	54	54	50	53
K:voorc. 52/53	35	33	36	35	33	33	38	39	37	37	34	34
voorc. 53/54	35	33	34	37	33	34	40	38	39	38	35	35

De verdeling van de bemestingskosten over grasland, voeder-gewassen en marktbaar gewassen en de toerekening aan de rundvee-houderij is op dezelfde wijze als in de berekening voor het boekjaar 1952/53 uitgevoerd. (pag. 26).

De berekening van de post meststoffen ten laste van de rundveehouderij wordt nu als volgt:

Tabel 24.

BEMESTINGSKOSTEN PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN
VOORCALCULATIE 1953/54

	Fries-land	Drente	Over-ijsel	De Graaf-schap	Noord-brab. I	Noord-brab. II
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Stikstofmeststoffen	98,30	92,20	95,70	83,20	87,70	78,40
2. Fosfaatmeststoffen	29,30	37,60	36,40	35,20	39,00	40,70
3. Kalimeststoffen	32,80	45,10	34,30	38,40	28,80	35,70
4. Diverse meststoffen	0,40	4,35	2,20	3,20	1,90	1,60
Totaal	161,-	179,-	169,-	160,-	167,-	156,-

5. P a c h t

In de voorcalculatie is een bedrag voor pacht opgenomen, zulks volgens een overeenkomst tussen Stichting voor de Landbouw en Ministerie van Landbouw, dat zo goed mogelijk de pacht aangeeft die in 1953/54 gemiddeld zal worden betaald. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van de betaalde pachten volgens de boekhoudingen en volgens de pachtstatistiek en met de door de Grondkamers gestelde normen.

Bij de berekening van de pachtkosten, welke ten laste van de rundveehouderij komen, is de totale pacht (excl. huurwoning) verminderd met normbedragen voor de huisvesting van varkens en kippen (t.w. zeugen 16,-, mestvarkens 4,- en kippen 50,- per 100) terwijl het overblijvende bedrag naar oppervlakte is verdeeld over grasland en bouwland.

De berekening van de pachtkosten is als volgt:

Tabel 25.

PACHTKOSTEN PER HA GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN
(VOORCALCULATIE 1953/54)

	Friese Wouden	Drente	Over- ijssel	De Graaf- schap	Noord- brab. I	Noord- brab. II
Pacht per ha Oppervl. cult. grond	95,- 10 ha	80,- 13 ha	90,- 10 ha	100,- 8 ha	86,- 8 ha	82,- 12 ha
Aftrek voor:						
Mestvarkens	18,80	16,40	32,40	63,60	40,40	46,-
Zeugen	25,60	40,-	38,40	32,-	35,20	49,-
Pluimvee	5,-	17,50	70,-	100,-	70,-	70,-
Totaal aftrek	49,40	73,90	140,80	195,60	145,60	164,-
Aftrek per ha	5,-	6,-	14,-	24,-	18,-	14,-
Netto-pacht per ha	90,-	74,-	76,-	76,-	68,-	68,-
Ter vergelijking: voorc. 1952/53	87,-	53,-	65,-	72,-	60,-	60,-

6. Werktuigkosten

Voor de voorcalculatie is er van uitgegaan, dat het prijsniveau van landbouwwerktuigen gelijk blijft aan dat in het laatste boekjaar. Daar ook de lonen niet noemenswaard veranderen is ook het niveau van de onderhoudskosten gelijk gehouden. De post werktuigen omvat tevens de rente van het in werktuigen geïnvesteerde kapitaal. Het rentepercentage is van $4\frac{1}{2}\%$ teruggebracht tot 4%. De rentekosten vormden in 1952/53 17% van de werktuigkosten, zodat de w.o. voor de post werktuigkosten over 1952/53 bij herleiding tot het nieuwe prijsniveau $\frac{(4 \times 17 + 83)}{4,5} \cdot \frac{1}{100} = 0,98$ wordt.

Op dezelfde wijze is ook de post werktuigkosten van het boekjaar 1951/52 tot het nieuwe prijsniveau herleid. Voor de voorcalculatie is vervolgens het gemiddelde van deze beide bedragen aangehouden.

Tabel 26.

WERKTUIGKOSTEN VOOR DE RUNDVEEHOUDERIJ, HERLEID OP NIEUW
PRIJSNIVEAU

	Friese Wouden	Drente	Over- ijssel	De Graaf- schap	Noordbr. I	Noordbr. II
Boekjaar 1951/52	72,-	45,-	66,-	84,-	56,-	49,-
Boekjaar 1952/53	76,-	53,-	64,-	82,-	59,-	63,-
VOORCALC. 1953/54	74,-	49,-	65,-	83,-	58,-	56,-

Zoals bij de toelichting op de berekening van de productiekosten over het laatste boekjaar reeds werd vermeld, zijn bovenstaande bedragen ten laste van melk berekend door de totale werktuigkosten te verminderen met een normbedrag voor het aandeel van varkens en kippen, t.w.:

- f. 60,- per 100 hennen per jaar
- " 3,- per zeug per jaar
- " 2,- per varken per jaar

Deze zelfde bedragen worden als kosten in rekening gebracht bij kippen resp. varkens.

7. Rente levende inventaris

Bij de berekening van de post rente voor het in de veestapel geïnvesteerde kapitaal is rekening gehouden met een rentevoet van 4% en een daling van de vee prijzen, dus met een daling in de waarde van de veestapel met 10%. Daar de veebezetting per ha grasland + voedergewassen gelijk is gehouden aan die in het boekjaar 1952/53 betekent een wijziging t.o.v. dit boekjaar van $0,90 \times \frac{4}{4,5} = 0,80$.

Het ingecalculerde bedrag wordt dan:

Tabel 27.

RENTE LEVENDE INVENTARIS

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noord-brab.I	Noord-brab.II
Boekjaar 1952/53	52,-	51,-	52,-	59,-	53,-	49,-
VOORCALC. 1953/54	42,-	41,-	42,-	47,-	42,-	39,-
Ter vergelijking: Voorcalc. 1952/53	51,-	51,-	55,-	58,-	54,-	51,-

8. Ziektebestrijding, dekgelden en fokverenigingskosten

Hieronder volgt een overzicht van de post ziektebestrijding en dekgelden ten laste van de rundveehouderij in de laatste boekjaren. De totale kosten per bedrijf zijn hierbij verminderd met de volgende bedragen voor varkens en kippen, die elders weer als kosten in rekening zijn gebracht.

- f. 4,- per 100 kippen per jaar
- " 20,- per zeug per jaar
- " 1,50 per mestvarkens per jaar

Tabel 28.

ZIEKTEBESTRIJDING, DEKGELDEN EN FOKVERENIGINGSKOSTEN RUNDVEE

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noord-brab.I	Noord-brab.II
Boekjaar 1951/52	35,-	46,-	33,-	41,-	33,-	28,-
Boekjaar 1952/53	35,-	49,-	35,-	46,-	31,-	36,-
VOORCALC. 1953/54	35,-	48,-	34,-	44,-	32,-	32,-

Voor de voorcalculatie is het gemiddelde van de beide laatste boekjaren aangehouden.

9. Overige kosten

In de voorcalculatie zijn de volgende posten opgenomen onder overige kosten, berekend als een gemiddelde van de laatste beide boekjaren.

Tabel 29.

SPECIFICATIE OVERIGE KOSTEN - VOORCALC. 1953/54

	Friese Wouden	Drente	Overijsel	De Graafschap	Noord-brab. I	Noord-brab. II
1. Zaaizaad voedergew.	4,-	10,-	10,-	10,-	20,-	16,-
2. Betaalde div.kosten paarden	20,-	27,-	17,-	26,-	25,-	19,-
3. Aftrek: omzet en aanwas paarden 1)	74,-	722,-	75,-	712,-	76,-	711,-
4. Onderhoud v. rekening pachter	8,-	2,-	6,-	7,-	6,-	6,-
5. Diverse kosten	15,-	15,-	15,-	15,-	15,-	15,-
Totaal	43,-	32,-	43,-	46,-	60,-	45,-
Ter vergelijking voorcalculatie 1952/53 1)	42,-	38,-	41,-	44,-	57,-	41,-

1) In rapport 171 werd de post omzet en aanwas paarden ondergebracht bij overige opbrengsten.

10. Heffingen op afgeleverde melk

De volgende heffingen werden als kosten in rekening gebracht. Deze bedragen zijn gelijk aan die van vorig jaar.

HEFFINGEN OP MELK PER 100 KG

Gezondheidsdienst	f. 0,05
Melkcontrole	" 0,05
Stichting voor de Landbouw	" 0,01 ⁵
Bedrijfschap voor Zuivel	" 0,05
	<hr/>
	f. 0,16 ⁵

In de boekhoudingen komen deze heffingen in mindering op het melkgeld.

De heffing ten behoeve van het Zuivelfonds is niet onder de kosten opgenomen, daar deze een ander karakter draagt; de heffingen ten behoeve van de t.b.c.-bestrijding evenmin. Daartegenover zijn de ontvangen slachtpremies buiten de opbrengsten gehouden.

De heffingen zijn alleen berekend over het percentage melk dat afgeleverd wordt, d.i. 90% van de totale productie.

Tabel 30.

BEREKENING HEFFING OP AFGELEVERDE MELK

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noord-brab.I	Noord-brab.II
Melkprod. p. ha kg	4969	4212	4687	5037	4560	~~3990~~ 3952
Aflevering p. ha (90%) kg	4472	3791	4218	4533	4104	~~3591~~ 3557
Kosten heffing per ha (0,165 p. 100 kg) gld	7,-	6,-	7,-	7,-	7,-	6,-
Ter vergelijking: id. voorc. 1952/53	7,-	6,-	6,-	7,-	6,-	6,-

11. Omzet en aanwas

De post omzet en aanwas wordt enerzijds bepaald door het prijsniveau van slacht- en gebruiksvee, anderzijds door hoeveelheid en kwaliteit van de "uitstoot".

De ontwikkeling van de post omzet en aanwas per koe in de verschillende boekjaren blijkt niet in alle gebieden gelijk te zijn. In de meeste gebieden is de post vrij belangrijk gestegen t.a.v. het voorgaande jaar, in de Graafschap en in Noordbrabant (7-10 ha) is de post daarentegen lager geworden. Getracht is door een diepgaande analyse van deze post tot een bevredigende normalisatie te komen, evenals zulks ook in rapport 194 voor de weidebedrijven is geschied. Het is daarbij evenwel gebleken, dat de gewenste normalisatie van het verloop van aankopen en in de diverse rubrieken rundvee op basis van het beschikbare materiaal nog niet op bevredigende wijze mogelijk is.

Zoals in rapport 194 nader is gemotiveerd, is in de voorcalculatie voor het komende jaar rekening gehouden met een prijsdaling van gemiddeld 10% t.o.v. het boekjaar 1952/53. Het kwantitatieve deel van de post omzet en aanwas is voor de voorcalculatie gemiddeld voor alle gebieden gelijk gehouden aan het laatste boekjaar. Per gebied is evenwel rekening gehouden met het gemiddelde van de beide voorgaande boekjaren, zoals nader volgt uit onderstaande berekening.

Tabel 31.

OMZET EN AANWAS (GLD PER KOE)

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noord-brab.I	Noord-brab.II	Gemiddeld 6 gebieden
Boekjaar 1949/50 gld/koe	219,-	.	188,-	.	182,-	194,-	
1950/51 "	221,-	.	253,-	.	239,-	237,-	
1951/52 "	204,-	276,-	233,-	285,-	288,-	282,-	261,-
1952/53 "	243,-	319,-	273,-	278,-	283,-	320,-	286,-
Gem. 51/52 en 52/53 "	224,-	298,-	253,-	282,-	286,-	301,-	274,-
VOORCALC. 1953/54 ¹⁾ "	210,-	280,-	237,-	265,-	268,-	282,-	257,-
VOORCALC. 1953/54 gld per ha	263,-	302,-	296,-	345,-	322,-	296,-	
Ter vergelijking: Voorcalc. 1952/53 gld per koe	204,-	276,-	233,-	286,-	288,-	282,-	
Voorcalc. 1952/53 gld per ha	255,-	295,-	282,-	374,-	331,-	296,-	

1) Berekend als $0,90 \times 286 \times$ (gemiddelde van 51/52 en 52/53).

12. P a a r d e k o s t e n v o o r n e v e n b e d r i j v e n

De aftrekpost is wederom bepaald aan de hand van de volgende normen per ha:

granen	110 pu per ha
aardappelen	135 " " "
diverse gewassen	120 " " "

Deze paarde-uren werden in de voorcalculatie gewaardeerd tegen de volgende kosten per uur:

Friesland	0,60 p. uur
Overige zandgebieden	0,75 p. uur

Behalve voor Friesland betekent dit een verlaging van 5 cent per uur ten opzichte van de berekening voor het boekjaar 1952/53, dit als gevolg van de lagere voederprijzen.

In de vorige voorcalculatie waren deze bedragen 0,65 resp. 0,85 per paarde-uur.

Per ha grasland en voedergewassen wordt de aftrekpost dan:

Tabel 32.

AFTREK PAARDEKOSTEN

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noord-brab.I	Noord-brab.II
VOORCALCULATIE 1953/54	8,-	63,-	39,-	48,-	62,-	65,-
Ter vergelijking: voorcalc. 1952/53	7,-	74,-	38,-	56,-	69,-	63,-

13. S t a l m e s t v o o r m a r k t b a r e g e w a s s e n

Voor de berekening van deze post is uitgegaan van de stalmest-verdeling in het boekjaar 1952/53. De daarvoor berekende bedragen zijn gecorrigeerd op de nieuwe kunstmestprijzen.

Tabel 33.

AFTREKPOST STALMEST

	Friese Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	Noord-brab.I	Noord-brab.II
VOORCALCULATIE 1953/54	4,-	28,-	16,-	10,-	26,-	26,-
Ter vergelijking: voorcalc. 1952/53	1,-	32,-	16,-	14,-	22,-	21,-

14. D i v e r s e o p b r e n g s t e n

Hiervoor is het gemiddelde van de beide laatste boekjaren genomen.

De specificatie van deze post is als volgt:

Tabel 34.

DIVERSE OPBRENGSTEN PER HA GRASLAND +
VOEDERGEWASSEN

	Friese Wouden	Drente	Over- ijssel	De Graaf- schap	Noord- brab.I	Noord- brab.II
Weidegeld	-	1,-	1,-	-	1,-	1,-
Dekgeld	2,-	3,-	-	-	-	-
Verkochte voederbieten	-	1,-	2,-	1,-	4,-	5,-
Aandeel fokzeugen in de graslandkosten	5,-	10,-	11,-	11,-	12,-	13,-
Diversen	4,-	5,-	1,-	16,-	8,-	8,-
Totaal	11,-	20,-	15,-	28,-	25,-	27,-
Ter vergelijking voorcalc. 1952/53 1)	16,-	41,-	20,-	42,-	44,-	31,-

1) Hierin was ook de omzet en aanwas van paarden opgenomen, welke voor 1953/54 in mindering is gebracht bij de post overige kosten.

Tabel 35.

OVERZICHT VAN DE BEREKENING VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN MELK
IN HET BOEKJAAR 1952/53

(Kosten en opbrengsten van de rundveehouderij per ha grasland en
voedergewassen)

	Fries- land De Wou- den	Drente	Over- ijssel	De Graaf- schap	N.brab. 7-10 ha	N.brab. 10-15 ha
Aantal bedrijven	30	31	31	20	38	34
Gem. opp.grasland + voeder- gewassen	9,10	7,82	6,78	5,35	5,37	7,20
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Arbeidskosten	557,-	498,-	543,-	574,-	547,-	479,-
2. Veevoeder	343,-	453,-	408,-	463,-	392,-	361,-
3. Meststoffen	171,-	194,-	185,-	164,-	185,-	176,-
4. Pacht	86,-	63,-	71,-	72,-	69,-	65,-
5. Werktuigkosten	78,-	54,-	65,-	84,-	60,-	64,-
6. Rente levende inventaris	52,-	51,-	52,-	59,-	53,-	49,-
7. Ziektebestrijding, dekgelden, enz.	35,-	49,-	35,-	46,-	31,-	36,-
8. Overige kosten	44,-	25,-	44,-	49,-	62,-	49,-
Bruto-kosten per ha	1366,-	1387,-	1403,-	1511,-	1399,-	1279,-
Aftrekposten:						
10. Omzet en aanwas rundvee	304,-	345,-	341,-	361,-	339,-	333,-
11. Paardekosten voor neven- bedrijven	9,-	69,-	41,-	53,-	67,-	73,-
12. Stalmest voor marktbaar gew.	4,-	29,-	17,-	10,-	26,-	27,-
13. Diverse opbrengsten	12,-	17,-	13,-	37,-	29,-	31,-
Totaal aftrek	329,-	460,-	412,-	461,-	461,-	464,-
Netto-kosten per ha	1037,-	927,-	991,-	1050,-	938,-	815,-
14. Melkproductie per ha/kg	5001	4338	4820	5099	4585	3959
15. Aantal melkkoeien per ha	1,25	1,08	1,25	1,30	1,20	1,04
16. Melkproductie per koe	4001	4017	3856	3922	3821	3807
17. Gemiddeld vetgehalte %	3,94	3,80	3,63	3,72	3,59	3,64
18. Melkvetproductie per ha	197,0	164,8	175,0	189,7	164,6	144,1
19. Kostprijs per 100 kg melk	f. 20,70	f. 21,40	f. 20,60	f. 20,60	f. 20,50	f. 20,60
20. Kostprijs per 3,5 kg melk- vet	f. 18,40	f. 19,70	f. 19,80	f. 19,40	f. 19,90	f. 19,80
21. Opbrengstprijis per 100 kg melk	f. 23,40	f. 22,30	f. 21,70	f. 22,10	f. 21,50	f. 21,50
22. Opbrengstprijis per 3,5 kg melkvet	f. 20,80	f. 20,50	f. 20,90	f. 20,80	f. 20,90	f. 20,70

TOELICHTING OP DE BEREKENING VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN MELK IN HET
BOEKJAAR 1952/53

In tabel 35 wordt een overzicht gegeven van de kosten en opbrengsten per ha grasland en voedergewassen en de productiekosten per kg melk in het boekjaar 1952/53. Een nadere toelichting op de verschillende posten volgt hieronder.

1. A r b e i d s k o s t e n

In de boekhoudingen wordt naast het betaalde loon, een bedrag opgenomen voor loon voor de handenarbeid van boer en meewerkende gezinsleden. Deze arbeid wordt gewaardeerd op basis van de C.A.O.'s in de betreffende gebieden. Voor de berekening van de arbeidskosten, welke ten laste van de afzonderlijke bedrijfsonderdelen komen, moet gebruik worden gemaakt van normen. Zo is ook voor de melkproductie volgens normen de arbeidsbehoefte berekend in man-uren. De man-uren zijn op basis van de C.A.O.'s voor vaste arbeider-veeverzorgers gewaardeerd.

De in dit rapport gebruikte normen zijn gelijk aan die van vorige rapporten:

1. Verzorging rundvee (inclusief jongvee)	250 mu per koe
2. Bemesting en verzorging grasland:	
a) Friesland, De Wouden	60 mu per ha
b) Drente, Overijsel en Gelderland	50 mu per ha
c) Noordbrabant	45 mu per ha
3. Ruwvoederwinning grasland:	
a) hooiwinning	80 mu " "
b) inkuilen	75 mu " "
4. Verbouw van voedergewassen:	
a) voederbieten	725 mu " "
b) stoppelknollen	160 mu " "
c) stoppelwortelen	350 mu " "
d. spurrie, snijrogge	80 mu " "
5. Verzorging werkpaard:	
a) Friesland De Wouden	100 mu " "
b) overige zandgebieden	170 mu " "

Op basis van de gemiddeld in het boekjaar geldende C.A.O.'s voor vaste arbeider-veeverzorgers werden de volgende uurlonen berekend:

Tabel 36.

BOEKJAAR 1952/53

	Basis-weekloon		Basis-jaarloon (53 x weekloon)	Aantal werkuren	Basis uurloon
	per 1/5'52	per 27/9'52			
Friesland	56,20	58,40	3050	3250	0,94
Drente	52,90	55,-	2870	3120	0,92
Overijsel	55,70	57,80	3020	3200	0,94
Gelderland	54,-	56,10	2930	3150	0,93
Noordbrabant	53,-	55,15	2880	3200	0,90

Deze basisuurlonen zijn verhoogd met:

1. 19% sociale lasten (welke geheel voor rekening van de werkgever komen)
2. met de kosten voor wachtgeld- en werkloosheidsverzekering.

De kosten van de wachtgeld- en werkloosheidsverzekering zijn alleen berekend voor vreemd personeel. Voor vast personeel bedraagt de premie 2,2% en voor los personeel 8,8%. Hiervan komt de helft voor rekening van de werknemer en de helft voor rekening van de werkgever. Het aandeel in de premie voor rekening van de werknemer wordt echter gecompenseerd door een loonsverhoging gelijk aan de premie. Over deze loonsverhoging moeten dan weer de andere sociale lasten worden berekend. De kosten van de w. en w. verzekering bedragen dus voor de vaste arbeiders $1,1 + \frac{119}{100} \times 1,1 = 2,4\%$ en voor

de losse arbeiders $4,4 + \frac{119}{100} \times 4,4 = 9,6\%$ van het basisloon.

Het percentage sociale lasten is nu met de bovenstaande bedragen verhoogd voor dat deel van de arbeid, dat voor vaste respectievelijk losse arbeiders werd verricht.

Het totaal ingecalculerde uurloon wordt dan:

Tabel 37.

	Deel van de loonpost, waar- over w. en w.verz. berekend wordt		Totaal te be- rekenen socia- le lasten in % van basisuur- loon	Gemiddeld te berekenen uur- loon gld
	vaste arbeiders	losse arbeiders		
	%	%	%	
Friesland	6,3	1,9	19,3	1,12
Drente	5,1	7,3	19,8	1,10
Overijssel	5,0	2,0	19,3	1,12
De Graafschap	-	1,9	19,2	1,11
Noordbrabant 7-10 ha	2,3	1,2	19,2	1,07
Noordbrabant 10-15 ha	3,4	1,6	19,2	1,07

2. Veevoerkosten

Deze post omvat het veevoer, dat naast hetgeen dat van het grasland en de voedergewassen ter beschikking stond, is vervoerd aan rundvee en paarden. Het omvat dus zowel het aangekochte veevoer als de vervoerde marktbaar producten uit het eigen bedrijf. Een nadere analyse van deze post volgt hierna. Evenals vorig jaar is deze specificatie uitgedrukt per koe en eerst daarna omgerekend per ha, waardoor een betere beoordeling mogelijk wordt.

De marktbaar producten uit het eigen bedrijf werden hierbij gewaardeerd tegen de volgende prijzen (per 100 kg):

rogge f. 28,-	voeraardappelen f. 6,-
haver f. 28,-	graanstro f. 4,-

De vervoerde volle melk werd gewaardeerd tegen de ontvangen opbrengstprijzen van de afgeleverde melk. Indien werd voorgemelken, werd voor deze melk een vetgehalte van 2% aangenomen.

Tabel 38.

BOEKJAAR 1952/53

	Fries- land De Wouden	Drente	Over- ijssel	Gelder- land De Graaf- schap	N.-brab. 7-10 ha	N.-brab. 10-15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
<u>Veevoerkosten rundvee in</u> <u>gld per koe</u>						
1. Krachtvoer:						
a) aangekocht	117	159	140	128	86	82
b) rogge uit eigen bedrijf	2	30	19	28	28	26
c) haver uit eigen bedrijf	7	34	18	12	20	26
d) diversen	-	5	1	13	8	14
2. Ruwvoer:						
e) aangekocht	31	5	5	8	10	3
f) aardappelen eigen bedrijf	38	30	14	11	22	23
g) graanstro	7	25	14	26	42	45
h) diversen	2	9	7	3	3	7
3. Melkproducten:						
i) volle melk	36	49	50	54	50	62
j) onder- en karnemelk	24	23	20	28	8	5
4. Weidegeld	7	9	7	6	5	7
Totaal voer rundvee per koe	271	378	295	317	282	300
Idem per ha grasland en voedergewassen	339	409	369	413	338	312
Voer paarden per ha grasland en voedergewassen	4	44	39	50	54	49
Totaal veevoer per ha	343	453	408	463	392	361

3. M e s t s t o f f e n

Hieronder volgt een specificatie van de, volgens de boekhoudingen, voor het oogstjaar 1952 gegeven kunstmestgiften per ha grasland en bouwland. Tevens zijn hierbij de betaalde prijzen per kg zuiveremeststof vermeld.

Tabel 39.

BOEKJAAR 1952/53

	Fries- land De Wouden	Drente	Over- ijssel	Gelder- land De Graaf- schap	N. brab. 7-10 ha	N. brab. 10-15 ha
<u>Bemesting van het grasland</u>						
<u>in kg zuiver per ha grasland</u>						
a. Stikstofmeststoffen	109	96	103	84	90	80
b. Fosforzuurmeststoffen	50	65	69	51	74	75
c. Kalimeststoffen	92	120	88	85	105	90
d. Diverse kunstmeststoffen (in gld per ha)	0,35	3,44	1,51	5,56	1,45	0,73
<u>Prijs per kg zuivere meststof</u>						
a. Stikstof (N)	0,92	0,89	0,91	0,91	0,91	0,91
b. Fosforzuur (P ₂ O ₅)	0,74	0,74	0,71	0,71	0,66	0,68
c. Kali (K ₂ O)	0,33	0,31	0,32	0,35	0,31	0,32
<u>Bemesting van het bouwland</u>						
<u>in kg zuiver per ha bouwland</u>						
a. Stikstofmeststoffen	91	103	90	89	82	76
b. Fosforzuurmeststoffen	42	72	68	55	71	82
c. Kalimeststoffen	130	153	129	101	124	130
d. Diverse kunstmeststoffen in gld per ha	9,69	10,43	15,81	5,66	8,02	6,12
<u>Prijs per kg zuivere meststof</u>						
a. Stikstof (N)	0,98	0,93	0,96	0,97	0,96	0,93
b. Fosforzuur (P ₂ O ₅)	0,78	0,74	0,72	0,72	0,67	0,70
c. Kali (K ₂ O)	0,38	0,36	0,37	0,36	0,33	0,33

In de kostprijsberekening voor de melk zijn de kosten van de aangewende kunstmest op het grasland en de voedergewassen opgenomen. Voor het grasland zijn deze kosten direct aan de boekhouding ontleend, terwijl de op het bouwland gestrooide hoeveelheden volgens onderstaande normen aan de verschillende gewassen zijn toegerekend (rogge op 100 gesteld).

	N (volgens gem. giften inclu- sief stalmest)	P ₂ O ₅ (volgens ont- trekkings- normen)	K ₂ O (volgens ont- trekkings- normen)
Rogge	100 (60 kg)	100	100
Haver	115	115	155
Maïs	135	130	150
Aardappelen	165	145	255
Voederbieten	335	170	340
Suikerbieten	250	250	340
Stoppelknollen	85	75	105
Stoppelwortelen	85	65	150
Snijrogge	100	120	140
Spurrie	50	65	70

De diverse meststoffen zoals kalk, koperhoudende meststoffen enz. werden verdeeld naar oppervlakte waarbij de nagewassen voor 1/3 van hun oppervlakte werden meegeteld.

De uiteindelijke kosten per ha grasland en voedergewassen werden zodoende:

Tabel 40.

BOEKJAAR 1952/53

	Fries- land De Wouden	Drente	Over- ijssel	Gelder- land De Graaf- schap	N.brab. 7-10 ha	N.brab. 10-15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
<u>Kosten per ha grasland en voedergewassen</u>						
1. Stikstofmeststoffen	101,-	95,-	98,-	86,-	91,-	81,-
2. Fosforzuurmeststoffen	37,-	52,-	51,-	39,-	53,-	57,-
3. Kalimeststoffen	32,-	43,-	33,-	34,-	39,-	36,-
4. Diverse kunstmeststoffen	1,-	4,-	3,-	5,-	2,-	2,-
Totaal per ha	171,-	194,-	185,-	164,-	185,-	176,-
<u>Bemesting in kg zuiver per ha grasland en voedergewassen</u>						
Stikstof (N)	110	106	108	93	99	89
Fosforzuur (P ₂ O ₅)	50	70	72	55	80	83
Kali (K ₂ O)	95	134	99	95	123	112

4. P a c h t

Voor zover het pachtbedrijven betreft is hiervoor de werkelijk betaalde pacht ingecalculèerd. Bij eigenaarsbedrijven is een bedrag als pacht in rekening gebracht, dat overeenkomt met de betaalde pacht van soortgelijke bedrijven in de omgeving. De huurwaarde van de woning is in beide gevallen van het totale pachtbedrag afgetrokken.

Aangezien in de pachtsom ook de kosten voor huisvesting van varkens en kippen zijn begrepen is het gemiddelde pachtbedrag per bedrijf verminderd met de volgende bedragen per gemiddeld aanwezig dier:

kippen	f. 0,50
zeugen	f. 16,-
mestvarkens	f. 4,-

Deze bedragen zijn voor zover het de kippen betreft gebaseerd op de vervangingswaarde van de hokken en voor zover het de varkens betreft op het geschatte aandeel, dat deze dieren hebben in de door de grondkamers toegestane pachtwaarde van de gebouwen.

Tabel 41.

BOEKJAAR 1952/53

	Bruto-pacht per ha cultuurgrond	Aftrek voor varkens en kippen	Netto-pacht per ha cultuurgrond
Friesland, De Wouden	91	5	86
Drente	68	5	63
Overijssel	85	14	71
Gelderland, De Graafschap	95	23	72
Noordbrabant 7-10 ha	84	15	69
Noordbrabant 10-15 ha	77	12	65

De aldus aan de grond toegerekende pachtkosten zijn naar oppervlakte toegerekend aan het bouwland en het grasland.

5. K o s t e n w e r k t u i g e n

Deze post omvat de kosten van afschrijving, rente en onderhoud van werktuigen en de aanschaffing van klein gereedschap. De afschrijving en rente werden berekend op basis van de vervangingswaarde. Hierover werd in het algemeen 5% afgeschreven, alleen voor het apparaat voor elektrische weideafrastering gold een percentage van 20%.

Voor rente werd een bedrag van 4½% over 60% van de vervangingswaarde ingescaleerd.

De totale werktuigkosten per gemiddeld bedrijf zijn na aftrek van een normbedrag van varkens en kippen naar oppervlakte verdeeld over grasland en bouwland.

Voor varkens en kippen werden de volgende bedragen in mindering gebracht:

kippen f. 60,- per 100 hennen per jaar
zeugen f. 3,- per zeug per jaar
mestvarkens f. 2,- per varken per jaar.

Hieronder volgt een overzicht van de verdeling der werktuigkosten.

Tabel 42.

	Bruto-werk- tuigkosten per ha cult. grond	Aftrekpost varkens en kippen	Netto-werk- tuigkosten per ha cult. grond	In te ¹⁾ calculeren per ha
Friesland, De Wouden	81	2	79	78
Drente	59	3	56	54
Overijssel	78	10	68	65
Gelderland				
"De Graafschap"	106	17	89	84
Noordbrabant 7-10 ha	76	11	65	60
Noordbrabant 10-15 ha	76	8	68	64

1) Het netto-bedrag per bedrijf is hierbij gedeeld door de totale oppervlakte cultuurgrond + 1/3 van de nagewassen.

6. R e n t e l e v e n d e i n v e n t a r i s

Voor het boekjaar 1952/53 werd 4½% rente over de gemiddelde waarde van de veestapel berekend. De gemiddelde waarde is vastgesteld aan de hand van onderstaande normen per dier.

K l a s s e

	1	2	3	4	5	6	7	8
Kalveren voor opfok beneden 2 maanden	100	100	90	90	80	80	70	60
Kalveren 2 - 4 maanden	160	150	140	140	130	120	110	100
" 4 - 6 maanden	210	200	190	180	170	160	150	130
" 6 - 9 maanden	300	280	270	250	230	220	200	190
" 9 -12 maanden	380	360	340	320	300	280	260	240
Jongvee 12 -15 maanden gust	470	440	420	390	370	340	320	300
" 15 -18 " "	550	520	490	460	440	410	380	350
" 18 -24 " "	640	600	570	540	500	470	440	400
" >24 " "	680	640	610	570	540	500	460	430
" kennelijk drachtig	720	690	650	610	570	530	490	460
" hoogdrachtig	810	760	720	680	640	590	550	510
Melk- en kalfkoeien 1x gekalfd	850	800	760	710	670	630	580	540
" " " ouder	950	900	850	800	750	700	650	600
Stieren en mestvee				Verkoopwaarde				

Elk bedrijf is op grond van de gemiddelde kwaliteit van de veestapel ingedeeld in één van deze kwaliteitsklassen.

7. Z i e k t e b e s t r i j d i n g, d e k g e l d e n e n f o k v e r e n i g i n g s k o s t e n

Deze kosten zijn direct aan de boekhoudingen ontleend. Op het totale bedrag per bedrijf is voor varkens en kippen een aftrek toegepast van

f. 4,- per 100 kippen per jaar
 f. 20,- per fokzeug per jaar
 f. 1,50 per mestvarken per jaar.

8. O v e r i g e k o s t e n

In deze post zijn verschillende kostenbestanddelen samengevat. Hieronder volgt een specificatie van deze post,

Tabel 43.

	De Wouden	Drente	Over-ijsel	De Graafschap	N. brab. 7-10 ha	N. brab. 10-15 ha
1. Zaaizaad voor voedergewassen	4,-	10,-	9,-	9,-	21,-	15,-
2. Directe kosten paarden	21,-	30,-	17,-	28,-	28,-	21,-
3. Aftrek: Omzet en aanwas paarden 1)	% 3,-	% 32,-	% 4,-	% 14,-	% 7,-	% 10,-
4. Onderhoudskosten van gebouwen voor rekening pachter	7,-	2,-	7,-	11,-	5,-	8,-
5. Diverse kosten	15,-	15,-	15,-	15,-	15,-	15,-
Totaal per ha grasland + voedergewassen	44,-	25,-	44,-	49,-	62,-	49,-

1) Het saldo omzet en aanwas paarden werd in vroegere berekening tot de overige opbrengsten gerekend.

Het bedrag voor diverse kosten is een geschat bedrag voor verschillende kleine posten, welke niet afzonderlijk uit de boekhouding kunnen worden afgesplitst.

10. O m z e t e n a a n w a s r u n d v e e

Deze aftrekpost geeft het saldo aan, ontstaan door de aan- en verkoop van rundvee, waarbij tevens rekening is gehouden met het verschil tussen de begin- en eindwaarde van de veestapel. De invloed van eventuele prijsveranderingen in de loop van het boekjaar is hierbij geëlimineerd door uit te gaan van dezelfde waarde aan het begin en einde van het boekjaar. Voor deze waardering zijn dezelfde normen gebruikt als voor de berekening van de rente (zie onder punt 6).

Bij de verkopen zijn de ontvangen slachtpremies voor reageerders niet als opbrengst meegeteld.

Over het boekjaar 1952/53 was de omzet- en aanwaspost als volgt opgebouwd (in gld per ha cultuurgrond).

Tabel 44.

	Fries- land De Wouden	Drente	Over- ijsel	Gelder- land De Graaf- schap	N. brab. 7-10 ha	N. brab. 10-15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
Verkopen	321,-	406,-	418,-	399,-	354,-	352,-
Aankopen	60,-	89,-	90,-	122,-	67,-	70,-
Saldo	261,-	317,-	328,-	277,-	287,-	282,-
Saldo uitbreiding	43,-	28,-	13,-	84,-	52,-	51,-
Saldo inkrimping	-	-	-	-	-	-
Totaal omzet en aanwas	304,-	345,-	341,-	361,-	339,-	333,-

11. Paardekosten voor nevenbedrijven

In de voorgaande berekening zijn de gemaakte paardekosten geheel ten laste van de rundveehouderij gebracht. De paarden verrichten echter ook werkzaamheden voor de andere bedrijfssectoren met name voor de akkerbouwsector. Daarom moet een gedeelte van de paardekosten in mindering worden gebracht op de kosten van de melk.

Deze aftrekpost is bepaald aan de hand van de volgende paarde-uren per ha gewas:

granen	110 pu per ha
aardappelen	135 pu per ha
overige ge- wassen	120 pu per ha

Het volgens deze normen berekende aantal paarde-uren werd gewaardeerd tegen het hieronder vermelde bedrag per uur.

Een specificatie van de kosten per paarde-uur volgt hierna. Het aandeel van een paard in de graslandkosten is hierbij gelijkgesteld aan dat van een melkkoe. Het aantal werkuren per paard berust op een globale schatting. Volgens vroegere arbeidsnotitiegegevens bedraagt dit op de gemengde bedrijven van 900 - 1100 uur per jaar, hetgeen ook in deze berekening is aangehouden.

Tabel 45.

BOEKJAAR 1952/53

	Fries- land De Wouden	Drente	Over- ijsel	Gelder- land De Graafschap	N. brab. 7-10 ha	N. brab. 10-15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Voerkosten per paard:						
a. aangekocht	4,-	12,-	3,-	3,-	22,-	11,-
b. graan eigen bedrijf	19,-	202,-	197,-	226,-	218,-	260,-
c. stro	3,-	50,-	41,-	39,-	40,-	45,-
d. diversen	-	-	1,-	-	4,-	2,-
Totaal bijkomende voederkosten	26,-	264,-	242,-	268,-	284,-	318,-
2. Andere directe kosten	133,-	180,-	103,-	151,-	151,-	134,-
3. Arbeidskosten voor verzorging	112,-	187,-	190,-	189,-	182,-	182,-
4. Aandeel graslandkosten	326,-	318,-	290,-	289,-	298,-	311,-
Bruto-kosten per paard	597,-	949,-	825,-	897,-	915,-	945,-
Opbrengsten per paard	19,-	191,-	22,-	82,-	37,-	62,-
Netto-kosten per paard	578,-	758,-	803,-	815,-	878,-	883,-
Kosten per paarde-uur	0,60	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

12. Stalmest voor markt bare gewassen

Op de gemengde bedrijven wordt een gedeelte van de stalmest aangewend op het bouwland. Volgens de hieromtrent verzamelde gegevens was de procentuele verdeling over bouwland en grasland van de stalmest en de gier als volgt:

	bouwland	grasland
Friesland, De Wouden	27%	73%
Drente	65%	35%
Overijssel	55%	45%
Gelderland, De Graafschap	67%	35%
Noordbrabant 7-10 ha	84%	16%
Noordbrabant 10-15 ha	82%	18%

De verschillende bestanddelen uit de stalmest zijn nu op dezelfde manier aan de verschillende gewassen op het bouwland toegerekend als dit met de kunstmeststoffen is gebeurd en zoals is aangegeven onder punt 3.

De waarde van de mestproductie is als volgt berekend:

Tabel 46.

	Werkzame stikstof	Fosfor	Kali	Org.stof	Totale waarde per dier
Volwassen rundvee	15 kg	13 kg	40 kg	7,50	44,40
Jongvee	5 kg	4 kg	13 kg	2,50	14,45
Paarden	12 kg	7 kg	30 kg	4,-	30,40
Mestvarkens	4 kg	4 kg	12 kg	1,70	12,40
Zeugen	5 kg	7 kg	15 kg	2,50	17,30

De stikstof, fosfor en de kali zijn hierbij gewaardeerd tegen de gemiddelde hiervoor betaalde prijzen n.l.:

stikstof	f. 0,93 per kg N
fosfor	f. 0,72 per kg P ₂ O ₅
kali	f. 0,34 per kg K ₂ O ₅

De berekening van de aftrekpost voor de stalmest in het boekjaar 1952/53 is in de volgende tabel samengevat.

Tabel 47.

	Friesland De Wouden	Drente	Over- ijssel	Gelder- land, De Graaf- schap	N.brab. 7-10 ha	N.brab. 10-15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
1. Waarde stalmest per bedrijf						
a. rundvee en paarden	664,-	528,-	513,-	424,-	395,-	476,-
b. varkens	86,-	95,-	141,-	232,-	162,-	195,-
2. Totaal	750,-	623,-	654,-	656,-	557,-	671,-
3. Toegerekend aan bouwland	203,-	405,-	360,-	426,-	468,-	550,-
4. Hiervan naar voeder- gew.	78,-	86,-	107,-	138,-	167,-	163,-
5. Toegerekend aan grasland	547,-	218,-	294,-	230,-	89,-	121,-
6. Totaal grasland en voeder- gewassen	625,-	304,-	401,-	368,-	256,-	284,-
7. Aftrek per bedrijf (1a-6)	39,-	224,-	112,-	56,-	139,-	192,-
8. Aftrek per ha grasland en voeder- gewassen	4,-	29,-	17,-	10,-	26,-	27,-

13. Diverse opbrengsten

Behalve het aandeel van de fokzeugen in de graslandkosten, die op een schatting berust (f. 30,- per zeug per jaar) is deze post geheel aan de boekhouding ontleend.

De specificatie is als volgt:

Tabel 48.

	Fries- land De Wouden	Drente	Over- ijssel	De Graaf- schap	N.brab. 7-10 ha	N.brab. 10-15 ha
	gld	gld	gld	gld	gld	gld
Vorraadtoename ruwvoer	-	-	-	-	3,-	-
Weidegeld	-	-	-	-	1,-	2,-
Dekgeld	2,-	1,-	-	-	-	-
Verkochte voederbieten	-	2,-	2,-	-	4,-	5,-
Aandeel fokzeugen in gras- landkosten	5,-	10,-	11,-	11,-	12,-	13,-
Diversen	5,-	4,-	-	26,-	9,-	11,-
Totaal per ha grasland en voedergewassen	12,-	17,-	13,-	37,-	29,-	31,-

14/18. De melkproductie en de veebezetting en vetgehalte

Deze gegevens zijn rechtstreeks aan de boekhoudingen ontleend.

21/22. Opbrengstprijs per 100 kg melk

Dit is de netto-melkprijs die door de boeren werd ontvangen, dus na aftrek van de heffingen voor de Stichting voor de Landbouw, melkcontrole, gezondheidsdienst en het Bedrijfschap voor Zuivel. De t.b.c.-heffing ad f. 0,25 (het zgn. boerenkwartje) werd niet in mindering op de melkprijs gebracht (behalve voor Friesland). Deze heffing wordt nl. als slachtpremie weer aan de boeren uitbetaald, indien de veestapel binnen de voor elk bedrijf gestelde termijn reactievrij is. Aangezien de ontvangen slachtpremies ook bij de omzet en aanwas (zie punt 10) buiten beschouwing zijn gelaten, moest ook deze heffing hier niet worden opgenomen. Voor Friesland, dat praktisch t.b.c.-vrij is, heeft men aan deze t.b.c.-heffing een andere bestemming gegeven, vandaar dat deze voor dit gebied wel in mindering op de melkprijs is gebracht.

De spaarheffing ad f. 0,55 per 100 kg melk voor nog niet t.b.c.-vrije bedrijven is ook niet in mindering op het melkgeld gebracht, daar ook de uitkering van dit bedrag, wanneer het bedrijf reactievrij geworden is, niet als opbrengst werd geboekt.

Bijlage III

DE FINANCIËLE RESULTATEN VAN GEMENGDE BEDRIJVEN OP ZANDGROND
IN HET BOEKJAAR 1952/53

Tabel 50 geeft een overzicht van de kosten en opbrengsten per ha cultuurgrond en de financiële resultaten van de groepen gemengde zandbedrijven, welke ook als basis gediend hebben voor de berekening van de kostprijs van melk. Tabel 51 geeft een overeenkomstig beeld over het voorgaande boekjaar 1951/52. In deze tabellen zijn gegeven:

1. De opbrengsten. Deze hebben betrekking op de verkochte producten inclusief privé-verbruik. Voor zover de producten in het bedrijf zijn aangewend zijn zij niet in deze opbrengsten begrepen.
2. De kosten. Behalve de directe bedrijfsuitgaven zijn hierover begrepen:
  - a) de gewaardeerde handenarbeid van boer en gezinsleden (dus zonder loon voor bedrijfsleiding);
  - b) de gewaardeerde pachtwaarde voor eigenaarsbedrijven (met gelijktijdige verwaarlozing van eigenaarslasten);
  - c. berekende rente ad 4½% over geïnvesteerd kapitaal en afschrijving over dode inventaris.
3. Bedrijfsresultaten. Om hiervan een beeld te geven, zijn berekend:
  - a) het netto-overschot, als verschil tussen 1 en 2;
  - b) het arbeidsinkomen per ha cultuurgrond en per bedrijf, d.i. het netto-overschot vermeerderd met de totale loonkosten. Dit cijfer geeft dus aan het door alle arbeidskrachten gezamenlijk verdiende inkomen uit het bedrijf;
  - c) het arbeidsinkomen per arbeidskracht. Voor de berekening hiervan zijn alle arbeidskrachten in het bedrijf herleid tot volwassen mannelijke arbeidskrachten (loonjaren) aan de hand van de in de C.A.O.'s vastgelegde verhouding van de arbeidslonen.

De ontwikkeling van het arbeidsinkomen per ha was in de vier achterliggende boekjaren voor deze groepen bedrijven als volgt:

Tabel 49.

ARBEIDSINKOMEN PER HA

	Friese Wouden	Drente	Over- ijssel	Graaf- schap	Noord- brab.I	Noord- brab.II
Boekjaar 1949/50	677,-	.	645,-	.	658,-	584,-
" 1950/51	625,-	.	602,-	.	721,-	626,-
" 1951/52	661,-	723,-	680,-	1035,-	922,-	743,-
" 1952/53	713,-	662,-	709,-	902,-	828,-	699,-

Tabel 50.

DE FINANCIËLE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR 1952/53

	Friesland De Wouden	Drents zand- gebied	Overijsels zandgebied	Graafsch. Zutphen	Noordbrab. 7-10 ha	Noordbrab. 10-15 ha
Aantal bedrijven	30	31	31	20	38	34
Gem. oppervlakte	10,- ha	12,95 ha	9,30 ha	7,90 ha	8,75 ha	12,25 ha
Opbrengsten per ha:						
1. Melk	1.033	544	713	704	548	454
2. Omzet en aanwas rundvee	270	210	234	243	205	191
3. Varkens	301	196	468	872	535	460
4. Eieren en pluimvee	28	62	391	599	404	267
5. Marktgewassen	47	425	121	57	124	171
6. Overige opbr.	20	29	12	32	40	33
Tot. opbrengsten	1.699	1.466	1.939	2.507	1.856	1.576
Kosten per ha:						
7. Arbeidskosten	632	546	754	859	665	551
8. Veevoeder	478	271	701	1.009	513	384
9. Kunstmest	172	194	180	155	165	159
10. Pacht	91	68	85	95	84	77
11. Werktuigen	81	59	78	106	76	76
12. Overige kosten	164	212	186	240	190	181
Totaal kosten	1.618	1.350	1.984	2.464	1.693	1.428
Bedrijfsresultaten:						
13. Netto-overschot per ha	81	116	% 45	43	163	148
14. Arb.ink. per ha	713	662	709	902	828	699
15. Arb.ink. p. bedrijf	7.130	8.573	6.594	7.126	7.245	8.563
16. Aant. arb. krach- ten per 10 ha	1,74	1,60	2,10	2,46	1,94	1,61
17. Arb.ink. per arbeidskracht	4.098	4.138	3.376	3.667	4.268	4.343
Ter verg. loon volw. arb. kr. van C.A.O.	3.630	3.415	3.595	3.485	3.425	3.425
Grondgebruik: (zie ook tabel 1)						
1. Bouwland ha	1,30	6,00	3,20	3,35	4,30	6,30
2. Grasland "	8,70	6,95	6,10	4,55	4,45	5,95
3. Grasl. + voeder- gewassen "	9,10	7,82	6,78	5,35	5,37	7,20
Veestapel:						
4. Melkkoeien st	11,4	8,4	8,5	6,9	6,4	7,5
5. Pinken "	3,5	4,0	3,3	2,6	2,4	4,0
6. Kalveren "	4,4	4,0	3,7	3,3	3,2	3,5
7. Zeugen "	1,6	2,5	2,4	2,0	2,2	3,0
8. Afgeleverde mestvarkens "	13	10	21	37	24	27
9. Hennen "	8	28	117	165	114	115

Tabel 51.

DE FINANCIËLE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR 1951/52

	Friesland De Wouden	Drents zandgeb.	Overijsels zandgebied	Graafsch. Zutfen	Noordbrab. 7-10 ha	Noordbrab. 10-15 ha
Aantal bedrijven	23	22	33	21	32	30
Gemiddelde oppervlakte	9,60	13,50	9,60	7,60	8,80	12,30
Opbrengsten per ha:						
1. Melk	967	485	599	627	487	468
2. Omzet en aanwas rundvee	236	178	212	250	198	188
3. Varkens	303	216	512	969	662	455
4. Eieren en pluimvee	22	44	306	534	254	206
5. Marktbaar gewassen	35	430	105	59	177	146
6. Overige opbrengsten	14	39	38	60	121	64
Totaal opbrengsten	1.577	1.392	1.772	2.499	1.899	1.527
Kosten per ha						
7. Arbeidskosten	636	555	698	796	655	544
8. Veevoeder	443	196	601	908	497	348
9. Kunstmest	150	166	152	145	149	145
10. Pacht	90	56	75	90	71	68
11. Werktuigen	74	48	76	103	69	58
12. Overige kosten	159	203	188	218	191	165
Totaal kosten	1.552	1.224	1.790	2.260	1.632	1.328
Bedrijfsresultaten						
13. Netto-overschot per ha	25	168	% 18	239	267	199
14. Arbeidsinkomen p. ha	661	723	680	1.035	922	743
15. Arbeidsinkomen per bedrijf	6.346	9.761	6.528	7.866	8.114	9.139
16. Aant. arb. kr. p. 10 ha	1,79	1,66	1,98	2,33	1,95	1,62
17. Arb. ink. per arb. kracht Ter verg. loon volw. arb. kr. v. C.A.O.	3.693	4.355	3.434	4.442	4.728	4.586
	3.557	3.350	3.525	3.417	3.354	3.354
Grondgebruik: (zie ook tabel 1)						
1. Bouwland ha	0,96	6,23	3,08	3,25	4,40	5,90
2. Grasland "	8,64	7,27	6,52	4,35	4,40	6,40
3. Grasl.+ voedergew. "	8,90	8,12	7,23	5,13	5,39	7,78
Veestapel:						
4. Melkkoeien st	11,1	8,7	8,7	6,7	6,2	8,2
5. Pinken "	3,3	3,9	3,6	2,3	2,9	4,2
6. Kalveren "	3,9	4,3	3,6	3,2	2,4	3,4
7. Zeugen "	1,8	2,7	2,3	2,1	2,0	2,6
8. Afgeleverde mestvarkens "	11	6	20	33	24	20
9. Hennen "	7	22	107	152	91	99